

Voor al uw voeten

Vermoeide wandelaars en dorpelingen met schimmelnagels, voetschimmel en andere ongemakken aan nagels en voeten kunnen nu terecht bij de voetverzorgingssalon van Joke Douma aan het Kerkplein, tegenover de kerk. Joke heeft recent het landelijk erkend diploma voetverzorging gehaald en is een eigen praktijk begonnen.

Opgravingen

De leegstand van het Oude Raadhuis bood de afdeling Velsen van de Archeologische Werkgroep Nederland, zelf een van de gegadigden voor het pand, een mooie gelegenheid voor een kort onderzoek. In juli werd een kijkje genomen onder de vloer. Daarbij werden fundamenteën aangetroffen van de oude hofstede 's Gravenlust.

De aannemer die 's Gravenlust die in 1911 moest slopen, had de fundamenteën eigenlijk contractueel moeten weghalen, maar liet toch wat staan. In het puin werden verder resten van gebruiksvoorwerpen en tegels aangetroffen. Meest opmerkelijk was de vondst van oude kloostermoppen. Vermoedelijk zijn deze stenen gebruikt bij de eerdere bebouwing op deze plek, waarschijnlijk aan

De Stichting

Stichting Het Dorp Velsen is in 1967 opgericht en zet zich in voor behoud en herstel van dit bijzondere plaatsje. De stichting behartigt de monumentale belangen van het dorp, brengt publicaties uit, en informeert bewoners en andere belangstellenden over zaken die samenhangen met monumentenzorg. Daarbij wordt in alle onafhankelijkheid zonder een cent subsidie gewerkt. Activiteiten worden betaald uit bijdragen van donateurs en sponsors. Het bestuur van de stichting bestaat uit dorpsbewoners en enkele deskundigen/geïnteresseerden die elders wonen. Samenstelling: Rob Stam (voorzitter), Thea van Heiningen (secretaris), Mirjam Bijnsdorp, Jan-Willem Bruntink, Bas van Gent, Arthur Maandag, Siebe Rolle en Jan Zeeuw. Voor nadere inlichtingen: Rob Stam, Torenstraat 15, tel. 0255-521711.



(Advertentie)



Sneldienst te water!
Amsterdam-IJmuiden

Telefoon:
0255-519728



Pontplein Velsen Zuid

Stichting Het Dorp Velsen

Nieuwsbrief

De eerste Nieuwsbrief na de zomer. Dit keer in het teken van de Landelijke Monumentendag op zaterdag 9 september. Het thema is dit jaar "Nederland Waterstaat". Door de eeuwen heen heeft het dorp een boeiende maar moeizame relatie gehad met het omringende water. In deze Nieuwsbrief een historische beschouwing en nog wat dorpszaken.



Expositie

Ter gelegenheid van Landelijke Monumentendag is het Oude Raadhuis op 9 september voor het publiek geopend. In de hal van het gebouw exposeren leden van het Kunstenaarscollectief Velsen werk waarbij de relatie met het water centraal staat. De Archeologische Werkgroep Velsen laat havenvoorwerpen zien die gevonden zijn bij opgravingen in en rond het dorp. De deuren van het Oude Raadhuis gaan om 11 uur open.



Dorp aan het water

Zo'n 4000 jaar geleden vestigden zich in de buurt van het huidige dorp Velsen de eerste bewoners. Dat waren doorgaans boeren die, wanneer akkers en boerderijen onderstoven of overstroomden, naar veiliger oorden verhuisden. Door de ligging aan open zee was het gebied met strandwallen en – lager gelegen – strandvlakten nauwelijks bewoonbaar.

Rond het begin van de jaartelling heersten in deze streken de Romeinse keizers. Vaststaat dat Velsen in die periode deel uitmaakte van de noordgrens van het eens zo machtige rijk. Vanwege de ligging aan het Oer-IJ bouwde de Romeinse veldheer Corbulo in opdracht van zijn keizer hier een fort met haven, het Castellum Flevum.

Op de plaats waar nu het complex van Rein Unie aan de Amsterdamseweg is gevestigd, zijn restanten van aanlegsteigers, scheepsonderdelen en scheepslading (kookpotten, wijnkruiken, amphora en ander aardewerk) aangetroffen. Behalve als verdedigingsfort deed dit castellum ook dienst als uitvalsbasis voor de overtocht die onder keizer Claudius naar Engeland werd gemaakt. Daarmee waren de Romeinen de eersten die gebruik maakten van de ligging aan het water.

Dat duurde echter niet lang. De strijd met de Friese horden noodzaakte de Romeinen het Castellum Flevum te verlaten en ze zochten in het jaar 47 hun heil in een fort in de buurt van Katwijk. Door opvolgende overstromingen als gevolg van een stijging van de zeespiegel was de streek rond het dorp vrijwel onbewoonbaar.



Pas in de achttiende eeuw vestigden zich hier weer mensen. Velsen lag toen aan de noordrand van het Frankische Rijk. Er was wat akkerbouw. De Velisena, een zijtak van de Rijn die ter hoogte van Amsterdam naar het westen boog en langs Velsen en Beverwijk stroomde, bracht geen scheepvaart van betekenis in moerassige streek. In de elfde eeuw vormde zich de Zuiderzee. Een uitloper hiervan drong tot Velsen door. Als gevolg hiervan ontstonden het IJ en het Wijkmeer. Dit ging gepaard met vele overstromingen, ondanks de dijken die waren aangelegd om woningen, akkers en weilanden te beschermen. De ligging aan de westelijke oever van het Wijkmeer was niet gunstig voor de ontwikkeling van scheepvaart en havenactiviteiten. Bij wassend water werd veel slib aangevoerd dat door de zwakke ebstroom niet terug in zee stroomde, maar bezonk. Het kleine dorpje Velsen lag weliswaar aan het water, maar kon alleen over land worden bereikt.

Pas in het midden van de zeventiende eeuw kreeg Velsen de beschikking over een eigen haven. De eigenaar van Watervliet, een buitenplaats halverwege Velsen en Beverwijk, liet in 1657 een vaart graven van het Wijkmeer tot in het dorp Velsen. De vaart liep evenwijdig aan de Egmondsbeek of Sint Engelmondsbeek die langs de begraafplaats bij de kerk liep. (Volgens de overlevering bezat Velsen met deze beek, die ontsprong uit een bron die door een gebed van Engelmundus was ontstaan, water dat een heilzame werking zou hebben tegen allerlei kwalen).

In de vaart werd een sluisje gebouwd en voor voetgangers een kwakel, een hoge smalle voetbrug. Vanaf dat moment ontwikkelde zich scheepvaart van enige betekenis. Elke maandag voer een schuit naar Haarlem en twee per week naar Amsterdam. Meestal met turf, mest, stenen en bier. De Amsterdamse kooplieden die hier waren neergestreken konden tegen betaling van een aantal stuivers ook mee. Voor een stuiver nam de schipper ook een pakje of brief mee.

Maar ook deze haven was geen lang leven beschoren. Door de voortdurende slibafzetting kon het haventje alleen bij hoogwater aangedaan worden; de schippers weken toen uit naar de Velserdijk waar het Wijkmeer aanzienlijk dieper was. In 1817 bedacht het toenmalige gemeentebestuur een plan om een nieuwe vaart te laten graven van het dorp in zuidoostelijke richting naar de Velserdijk. Door bestuurlijk gekissebis en geldgebrek is het er nooit van gekomen. De haven slibte verder dicht. Halverwege de 19e eeuw werden de eerste plannen

gemaakt voor het Noordzeekanaal. In 1865 ging de eerste spa de grond in en elf jaar later voeren de schepen van de Noordzee naar Amsterdam. De ligging aan het kanaal veranderde heel wat in het dorp. Er kwam geen eigen haven, maar de ligging aan de steeds drukker wordende weg van Haarlem naar Alkmaar zorgde voor een toename van allerlei activiteiten. Om de noord-zuidverbinding in stand te houden werd in 1872 een draaibrug voor het verkeer aangelegd. Deze Velservoetbrug werd druk gebruikt door voetgangers, karren en rijtuigen. In 1896 kwam de stoomtram er ook bij. Het dorp groeide en de ligging aan het kanaal bood nu ook economische voordelen. Deze periode van bloei was echter van korte duur. Het kanaal was al gauw te smal voor het groeiende scheepvaartverkeer en ook de Velservoetbrug vormde een obstakel. In 1906 verdween de voetbrug en werd het pontveer in gebruik genomen. De toenemende scheepvaart leidde tot een verdere verbreding van het kanaal. In 1939 werden een paar panden gesloopt. De verbreding van 1963 en met name die van 1969 waren veel ingrijpender voor het dorp. Het halve dorp moest wijken voor het water. Begin jaren zestig werd ook de pont verplaatst. Het dorp kwam in een uithoek te liggen. Leegstand en verval waren het gevolg. De oude dorpskern bleef gelukkig bestaan en door de aanwijzing tot beschermd dorpsgezicht en investeringen van overheid en particulieren staat het dorp er weer fier bij. Aan het water.

Nieuw 's Gravenlust.

Het bordje van het Woningbedrijf Velsen is twee maanden geleden van de voordeur van het oude raadhuis gehaald en vervangen door het bordje Nieuw 's Gravenlust. Personeel van het Woningbedrijf heeft plaatsgemaakt voor kunstenaars, archeologen en adviesburo's. Zij kunnen voorlopig gebruik maken van het gebouw. De definitieve invulling van het complex hangt af van het besluit dat de gemeenteraad zal nemen over het plan van de Initiatiefgroep Nieuw 's Gravenlust. Dit plan wordt in oktober gepresenteerd.

Oud Nieuws

In deze rubriek aandacht voor berichten over het dorp Velsen die

Het Noordzeekanaal wordt 50 jaar
verder verbreed geleden
in de

**De grond gaat nu naar
Amsterdamse bouwterreinen**

Naar wij vernemen is met de voorberei-
dende werkzaamheden tot de tweede etappe
van de verbreding van het Noordzeekanaal
een begin gemaakt. In eerste instantie zal
de helft van de vroegere O.L. school aan
de Stationsweg te Velsen, die de laatste
jaren de H.M. herbergde, worden afge-
broken.

De H.I.M. zelf gaat naar een nieuwe fabriek op het industrieterrein ten Oosten van de Wijksterstraat in Noord - en het eigenlijke werk denkt de Rijkswaterstaat zal over drie of vier weken te beginnen. Dit zal bestaan uit het graven van een droge put door middel van een dragline en daarna kan de baggermolten aan het werk gaan. De uitgebaggerde grond zal naar Amsterdam gebracht worden, waar hij goede diensten bewijst aan het bouwrijp maken van terreinen.

Als gevolg hiervan wordt de Stationsweg voor het verkeer afgesloten en een wegomleiding door het villapark Velscherbeek zal dus nodig zijn om de communicatie van IJmuiden met de ponten en met Amsterdam te handhaven.

50 jaar
geleden
in de

Inmuider Courant stonden.

De verbreding van het Noordzeekanaal kondigt zich in 1950 aan. Een deel van het dorp zal verdwijnen en de verkeerssituatie verandert drastisch. Wie dit allemaal niet ziet zitten, moet snel naar makelaar Janus gaan. Hij heeft Amsterdammers als klant die graag naar Velsen willen. En dat tegen een huur van 35 gulden per maand.

Woningruil

met woning te Amster-
dam, huur f 25 p. m. voor
woning in de Gem. Vel-
sen. Inlichtingen worden
verstrekkt door: Maak.

CORN, JANUS en ZN.
Stationsweg 81, Velsen